

۱۷۹۹

۱۳۵۶/۱/۲۷

دانشگاه طبیبی ایران

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

پایان نامه برای دریافت درجه لیسانس

موضوع:

مولوگرایی روستای آسید شریف

پراختیاری: استاد ارجمند، جناب آقای دکتر محمد رضا اطمینان

تهیه کننده: خسرو روی

شماره ثبت: ۵۲ - ۵۱

۱۷۹۹

صفحه	موضوع	صفحه	موضوع
۴۴	ب - مهاجرت مدنی	۱	بهره گذار
۴۴	ج - مهاجرت نسلی		فصل اول - شناسایی محیط
۴۵	ولادت	۲	جغرافیایی
۴۷	مرگ و میر	۳	پودها و کوهها
۴۸	انزایش جمعیت	۴	آبها
۴۹	فصل چهارم - ساختن اجتماعات	۵	نوسان
۴۹	۱ - گروه مرز	۶	بادهای مدنی
۵۰	خرده مالک	۷	نیابت
۵۰	کد خدا	۸	الف - نیابت طبیعی
۵۱	۲ - دهان	۹	ب - نیابت زامسی
۵۲	کارگر شلم زن	۱۰	حیوانات
۵۳	دروگر	۱۱	۱ - جانوران اماکن مسکونی
۵۳	۲ - خوش نشین	۱۱	۲ - جانوران موزی اماکن مسکونی
۵۵	نمرتاجتماعی	۱۲	۳ - حیوانات آبی
۵۶	فصل پنجم - ارضاع اقتصادی	۱۳	۴ - پرندگان
۵۶	الف - کتافون	۱۳	الف - پرندگان اهلی
۵۶	ب - اعتماد شهری	۱۳	ب - پرندگان وحشی
۶۰	مجموعه کشاورزی	۱۶	طبق ارتباطی
۶۰	الف - محصولات غذایی	۱۸	فصل دوم - تکثیر و ده
۶۰	۱ - برنج	۱۸	نقشه ده
۶۲	۲ - حبوبات	۱۹	محلها
۶۲	۳ - میوهجات	۱۹	الف - مسکن روستایی
۶۲	۴ - میوهجات	۱۹	۱ - مصالح و مواد ساختمانی
۶۳	۵ - میوهجات	۲۰	۲ - تیر پیچ و استحفاظات
۶۴	۶ - مرکبات		خانهها
۶۴	۷ - سبب زهنی		۳ - طرح - وسعت و گنجایش
۶۴	۸ - درخت گردو	۲۰	خانههای این روستا
۶۴	ب - محصولات صنعتی		نوع اول - خانههای روستایی تک
۶۴	چای	۲۰	طبقه
۶۷	کف		نوع دوم - خانههای پنج طبقه یا
۶۷	درخت توت	۲۳	تالار
۶۷	مالکیت	۲۵	نوع سوم - خانه های دو طبقه
۶۹	شلم	۲۷	سایر اماکن روستایی
۷۰	آبهای	۲۷	کند
۷۱	کود شیمیایی	۲۷	ظهار
۷۲	واحد فن	۲۸	کلم
	برخی از اصطلاحات مدنی در کشاورزی		ب - مسکن که با استفاده از
۷۳	وزمین	۲۰	سبک خانههای شهری بنا میگردند
	کشاورزی - ابزار کشاورزی برای هر خانوار	۲۲	فصل سوم - ساختن جمعیت
۷۴	کشاورز	۲۴	توزیع مدنی و جنسی
۷۴	دامپروری	۳۰	جهت فعال و غیر فعال
۷۵	گاو	۴۱	خرافات جمعیت
۷۷	اسب	۴۱	ازدواج
۷۷	گوسفند	۴۲	طلاق
۷۷	پرورش طیور	۴۳	مهاجرت
۷۸	بازار	۴۳	الف - مهاجرت مدنی

صفحه	موضوع	صفحه	موضوع
۱۰۸	آهیل منکر گشا	۷۸	فریب کم ابریم
۱۰۸	آش	۷۹	زبور عمل
۱۱۱	۲- اعتقادات پزشکی	۸۰	پ، اقتصاد نسبی
۱۱۱	اعتقادات اخلاقی	۸۲	صنعت و کارخانه
۱۱۲	پ، لهجه و نثرها المظها	۸۲	صنایع دستی
۱۱۳	چ، روسیه مردم		فصل ششم، نمادها و تاسیسات
۱۱۴	د، جشنها	۸۴	اجتماعی
۱۱۴	مراسم ازدواج	۸۴	الف "خانواده"
۱۱۴	خواستگاری	۸۷	پ، مذهب
۱۱۵	پله‌پهن	۸۹	تائید مذهب در زندگی مردم
۱۱۵	دوران نامزدی	۹۰	چ، فرهنگ
۱۱۶	نهبانی	۹۲	مکتب خانه
۱۱۶	عیدی	۹۲	دوستان
۱۱۶	پیدا		مسائل نثر و اخبار و آثار و درجه
۱۱۷	خرید لباس عروس	۹۴	استقبال مردم
	پردن هفت سین و آئینه و چراغ به	۹۵	د، سازمان های اجتماعی
۱۱۷	خانه عروس	۹۵	پ - شرکت های تعاونی
۱۱۸	جشن خنابنده ان	۹۵	۲- ادایه نروغ
۱۱۹	مکه کتان	۹۶	انجمن ده
۱۲۰	مراسم نورشان و رونما	۹۶	خانه انصاف
۱۲۱	نسرینی خوران	۹۷	سازمان خنوش
۱۲۱	پا گشان	۹۸	تشکلات درمانی و بهداشتی
۱۲۳	حشین شب هفت	۹۹	آب منسوب
۱۲۳	خفته سوران	۱۰۰	بهداشت و مواد غذایی
۱۲۴	گار نورشان	۱۰۰	مسائل مغایرانی
۱۲۶	۲- اعتقادات مربوط به زندگی جمعی	۱۰۰	گشتارگاه
۱۲۶	غیزده بدر	۱۰۱	مسالخانه و نهرستان
۱۲۷	چهارشنبه سوری	۱۰۱	و، اوقات فراغت
۱۲۷	عید صبر	۱۰۱	۱- ضربات عوسی
۱۲۸	عید نربان	۱۰۲	ضربات بزرگسالان
۱۲۸	ه، عزاداری	۱۰۲	گشتی گیری
۱۲۸	عزاداری در ماه محرم	۱۰۴	۲- لغز
۱۳۰	تصنیه خانی	۱۰۴	ضربات کودکان
۱۳۰	عزاداری در ماه صفر	۱۰۶	بازیا
۱۳۱	عزاداری در ماه رمضان	۱۰۶	تلاق با زی
۱۳۲	ماخذ و منابع	۱۰۸	فصل هفتم، آداب و رسم
		۱۰۸	خیرات
		۱۰۸	الف، اعتقادات
		۱۰۸	۱- اعتقادات مذهب
		۱۰۸	خیرات
		۱۰۸	نذر
		۱۰۸	سفره ها

بیشگفتار

لفظ منوگرافی *MONOGRAPHY* از دو کلمه *Mono* به معنی تک و *GRAPHY*

به معنی نگاهستن تشکیل شده و منوگرافی یعنی تک نگاری که آنرا بر مبنای جامع و تنگه

بین که باروش طبعی درباره واحدی اجتماعی صورت میگیرد اطلاق میکنند .

واضح و پایه گذار این شیوه تحقیق دانشمند فرانسوی لوپلای *LOPLAY* بوده که

در نیمه دوم قرن نوزدهم باین گونه تصویرسازی از واقعیت های اجتماعی روی آورده لیکن

این شیوه تحقیق در یک واحد اجتماعی و صورت امروزی انجام نگرفت و منوگرافی های

اولیه بیشتر جنبه تاریخی داشت . تا اینکه از اوایل قرن بیستم بررسیهای موفقی درباره

یک واحد اجتماعی خاص و همان اوصاف و احوال آن بوجه کامل و دقیق رونق گرفته است .

طاعت عمده توجه باین نوع پژوهش و مطالعه تغییرات و تطورات سریع و حیرت آوری است

که در اجتماعات بشری قرن بیستم خصوصا پس از جنگ جهانی دوم بوجود آمده است .

این تحولات در تمام شعبون اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و فرهنگی آشکاراست . ظهور

صنعت ممکن است شیوه های تولید سنتی را درهم شکسته باشد ولی همه سنت ها را درهمه

جادوهم نشکسته است (ژاپن) ، کشاورزی ماشینی ، گاوآهن راتحت الفصاح خود قرار داد

و تعلیمات جدید آموزشگاهی میدانی برای عرضه اندام تعلیم قدیمی باقی نگذاشته است .

بدیهی است اگر اجتماعی بدون تامل و مطالعات قبلی و نظریه و برنامه، به مبارات دیگر
 چشم بسته تعلیم این طور اعسریع گردد جز ناکامی و ناپسامانی بهره ای نخواهد داشت
 تصمیمات بدون تفکر و تعمق ممکن است بظاهر در حل مسأله ای موثر باشد ولی درآینده
 مشکلات اجتماعی بسیاری ایجاد خواهد کرد که نتایج اسف انگیز آن را متکبرانسلها می آید
 خواهد گردید .

در تهیه و اجرای هر برنامه ای که موجب تغییر و تحول در حیات اجتماعی و اقتصادی برود
 است ابتدا باید دانست که تغییرات از کجا آغاز گردد و منظور چگونه تغییری است ؟ هدف ف
 نهایی چیست ؟ و بالاخره بکجا میتوان رسید ؟

برای جواب باین پرسشها باید جنبه های مختلف زندگی اجتماعی و اقتصادی جامعه
 آنطوریکه هست مطالعه شود و چنین بررسی و تحقیق و بالاخره ارزش یابی تحولات اجتماعی
 و اقتصادی کارطما و محققان علوم اجتماعی است یکی از روشهایی که در علوم مزبور بطور
 روزافزون طرفداران پیدا کرده و کارمیرود تهیه و تدوین مونوگرافی است .

خوشبختانه در کشور ما در سالهای اخیر روش مونوگرافی معمول شده است و مؤسسه
 مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران از بدو تأسیس خود تاکنون مونوگرافیهایی -
 چند از روستاها و شهرهای ایران انتشار داده که از میان آنها چند نقره تحقیقات کلی و جامع

دید می شود و محققان را که در این راه قدم بگذارند انگیزه می دهد .

منوگرافی حاضر توصیفی از وضع کلی ده "آسید شریف" از توابع شهرستان رفسنجان

است و برای اینکه در این مطالعه از حالت هرگونه تعابلات شخصی جلوگیری نماید و در

این تحقیق فقط به نگارش واقعات و توصیفات امور، آنطوری که هست بهر از بود مطالعه

باره ای از امور اجتماعی خصوصیات روستایی را از هم تفکیک ^{شده} نموده است.

در این بررسی از مشاهده ، مصاحبه ، مآخذ و منابع استفاده شده است . در مورد

مشاهده باید یاد آور شد که نگارنده چند صباحی از اوقات خود را در این ده گذرانده -

بهمن جهت از نزدیک شاهد نحوه زندگی ، تفکر و برخورد ساکنین این ناحیه بوده است

در ضمن برای وقت بیشتر درباره ای از امور روستا تحقیق چندین بار در محل حاضر

شده و با افراد و ساکنین مصاحبه بعمل آورده و پرسشنامه هایی در هر زمینه تنظیم و تکمیل

کرده است.

در زمینه های تاریخی ، جغرافیایی و اقتصادی منابع و مآخذ متعدد مراجعه کرده

و برای کسب اطلاعات بیشتر از نشریات و آثارهای ادارات مربوطه استفاده نموده است.

باشد که این مجموعه از راهنمایی و انتقادات استاد محترم جناب آقای دکتر محمد رضا

اعلم بی نصیب نماند و پژوهش گران راهی که در پیش گرفته بیش از پیش راهنمایی نماید

با آن امید که بتوان طرحی کامل و عالی از صیب در این زمینه تهیه و بنگارخانه موسسه مطالعات

و تحقیقات اجتماعی تقدیم نمود .

خسرو دروی

فصل اول - شناسایی محیط جنرالای

موقعیت و حدود : آسید شریف یکی از دهات شهرستان رشت است که در جنوب غربی

این شهرستان واقع شده و حد فاصل آن تا رشت در حدود ۲۰ کیلومتر

است که بوسیله یک رشته جاده خاکی درجه ۲ که از طرف پسته

شهرستان مذکور از طرف دیگر از طریق بخش شفت به شهرستان فومن

متصل میگردد .

این دهه از طرف شمال به ده فلکه و از طرف جنوب به جسر ده

و از غرب به سیاهکوندان بالا و پایین و از شرق به دهات صیقلان و -

نارنج گل محدود است.

رود ها و کوهها : بطور کلی در این ده رودخانه ای که در تمام ایام سال برآب باشد

وجود ندارد و رودخانه های آن عبارت از جویهای باریکی است که در

تمام مزارع و باغات جای و صیفی کاری آن وجود دارد و در مواقع برآبی

معداری از آب اضافی را بنقاط دیگر میسرساند ولی بطور کلی با توجه

به رژیم حرارتی و بارانی رشت گیلاک که در تمام نقاط آن رودخانه ها

متمدد و برآب جریان دارد در این دهه و دهات مجاور آن رودخانه های

جاری نبوده و تا چند سال قبل آب مورد نیاز زمینهای مزرعه‌ی بوسیده
 انبار کردن آب در حوضچه‌ها و استخرهای بزرگ تامین میشده و چه
 بسا که این منابع آب برای کارهای کشاورزی کافی نبوده و محصولات
 زراعی مواجه با کم آبی و در نتیجه کمبود محصول میگردد ولی در سالهای
 اخیر با ایجاد سد بر روی رودخانه سفیدرود و سد سنگر و ایجاد
 کانالهای آبیاری، آب مورد نیاز کشاورزان تامین شده و خطر کمبود آب
 از بین رفته است (۱) آب مصنوعی و آسمانبارنی مردمان این ناحیه با-
 استفاده از آب چاه تامین میگردد، زمینهای این ده و دهات اطراف
 آن جلگه و همیشه زارهای کم دومی است که در سالهای اخیر رحلت
 توسعه چایکاری که از طریق تشویق سازمان چای و کمکهای نقدی و
 جنسی آن سازمان مینماید؛ (در اختیار گذاشتن نهال چای و کسود
 شیمیائی به قیمت مناسب) صورت گرفته تبدیل به باغات وسیع چای شده
 و اکنون زمینهای زیرکشت چای، مساحت قابل ملاحظه‌ای از ده
 آسید شریف را تشکیل میدهد

(۱) با استناد مشاهدات نگارنده و اظهارات معتمدین محلی

آب و هوا

آب و هوای "آسید شریف" مانند سایر نقاط گیلان از نوع آب و هوای

معتدل مدیترانه ای همراه با رطوبت کافی است مقدار باران -

سالانه این ناحیه تابع مدار بالای گیلان است که بطور متوسط معادل

۲۵ سانتیگراد است (هوا این منطقه طبق تقابلی که از آثارهای

مدرج در اوراق و نشریات اداره کل هواشناسی بدست آمده بدین

شرح است :

۱ - گرمترین روزهای سال در مرداد ماه یعنی (۲/۲) درجه سانتیگراد

متوسط ۶ سال (سردترین روزهای سال در بهمن ماه (۹/۴

درجه سانتیگراد متوسط ۶ سال) است.

۲ - اختلاف درجه حرارت روزانه شب چه در تابستان و چه در زمستان

زیاد نیست .

۳ - میزان بارندگی سالانه (معدل هفت سال) ۱۲۱۰ میلیمتر -

است.

۴ - رطوبت هوای در تمام سال نسبتاً زیاد است.

(۱) جغرافیای طبیعی ایران ، تألیف آقای محمود کیهان صفحه (۱۲۲)

۵ - تعداد روزهای یخبندان در سال ۲۹ روز حد اکثر روزهای یخبندان

در همین ماه ۸ روز است (متوسط پنجسال) (۱)

نوع خاک : نوع خاک آسید شریک^{۳۳} از نوع خاکهای رسی و شن رسی بود که با جهت

برای کشاورزی بسیار مفید بوده و اکثر زمینهای این ده به برنجزارهای

وسیع و باغات بجاگذاری شده اختصاص داده شده و در برنجزارها همساله

بدون استراحت زیرگشت (برنج) میروند

باد های محلی : ۱ - خوش باد : بادی است که صبحها از ساعت ۴ الی ساعت ۷ در

اوائل فصل بهار میوزد و بادی است بسیار ملایم و خنک

و از گرمای زیاد میکاهد .

۲ - کناروای : بادی است که در فصل تابستان میوزد ، بادی است

ملایم و مفید برای کشاورزی و از شمال بجنوب میوزد .

۳ - آفتاب بشو : او اوائل تابستان تا او آخر تابستان ادامه مییابد

و باد مزبور در موقع غروب آفتاب میوزد و جهت آن از

مغرب بمشرق است و برای کشاورزی بسیار مفید و کشاورزان

(۱) استخراج شده از نشریات اداره کل هواشناسی و اظهارات هواشناسی محل .

بیشتر وقت منظر چنین بادی هستند .

۴ - کولای باد : در فصل زمستان میوز باد است باران و برف را

و بسیار سرد است و جهت این باد از شمال به جنوب است

و برای شکار طيور بسیار مناسب است .

۵ - خیزی : بادی است که از ماه آذر شروع میزند و تا

اسفند ماه ادامه مییابد . موقع وزش این باد ه صبح

است تا صبح روز بعد و گاهی هم اطاق میافتد که

بطور مداوم ادامه باید بدت در شبانه روز ، صبر

و جهت وزش این باد از شمال غربی بطرف جنوب و

باران آورده و زاست و برای شکار طيور بسیار مفید میباشد .

۶ - گیل باد : وزش این باد در مدت سه ماه تابستان است از ساعت

۱۲ صبح شروع و تا ۲ ساعت دیگر ادامه مییابد و جهت

آن از شرق بطرف مغرب میباشد ، بادی است خشک

و این باد برای امور کشاورزی بسیار نافع است .

نباتات

نباتات این ناحیه بدو دسته نباتات طبیعی یا خود روئیات و نباتات زراعی یا

دست کشت تقسیم میشود :

نباتات طبیعی (زراعی)

الف - نباتات طبیعی - شامل طبخهای هرزود ریختان خود روئی گرد و ونامهای محلی

طبخهای هرزه ترتیب عبارتند از :

- ۱ - سوروف SOROUF گیاهی است به شکل بوته برنج که تشخیص آن برای همه میسر نیست ولی وسیله کشاورزان در وجیه نهی اول و دوم تشخیص داده شد و مورد ووم میشود .
- ۲ - چنگ واش CHANG VASH که مخصوص برنجزارهاست .
- ۳ - چنگ واش بافی که مخصوص چاپکاری و صیفی کاری است .
- ۴ - چو واش (CHOW VASH)
- ۵ - پیچادوم (PICHADOM)
- ۶ - گنده واش (GENDEHVASH)
- ۷ - شوند (SHOUND)

مهمترین درختان خودرود را این ناحیه عبارتند از :

۱- توکگا ۲- صد (طج)

۳- آزاد ۴- پیله

۵- پله ۶- کول (KEOLE)

پ - نباتات زراعی - نباتات زراعی این منطقه عبارتند از :

برنج ، حبوبات ، سبزیجات ، صیفی جات و نظایر آن که

در فصل مربوط به وضع اقتصادی این ناحیه مورد بررسی قرار

میگردد .

حیوانات

حیوانات این منطقه (دسته هستند بفرارند:

۱ - جانوران اماکن مسکونی - حیواناتی که در اماکن مسکونی بطور اهلی زندگی میکنند

مبارتند از:

۱ - گاو	۲ - گوسفند
۳ - اسب	۴ - ماریان
۵ - سگ	۶ - گربه

۲ - جانوران موزی اماکن مسکونی - بجز حیوانات اهلی یاد شده حیوانات موزی هم

در اماکن مسکونی این ده زندگی میکنند که عبارتند از:

- ۱ - مار (لانی) ۲ - موش خانگی
- ۳ - گنجیانو (نام محلی حیوانی است کوچک که خوراکش خون پرندگان است.

۴ - کروف (نام محلی حیوانی است که شبیه مار بوده و

رنگش متعادل بقرمز و در خشکی زندگی میکند) .

۵ - سوسمار (که اسم محلی آن چوچار است)

